

2017/97

ONTVANGEN 15 JAN. 2018

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

>Retouradres Postbus 16375 2500 BJ Den Haag

Christelijke Hogeschool Windesheim
T.a.v. College van Bestuur
Postbus 10090
8000 GB ZWOLLE

Hoger Onderwijs en
Studiefinanciering
Rijnstraat 50
Den Haag
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Datum **10 JAN. 2018**
Betreft Besluit macrodoelmatigheidsaanvraag nevenvestiging hbo bachelor
Sportkunde

Onze referentie
1287218

Uw brief van
18 oktober 2017

Uw referentie
2017-1505

Bijlagen
1

Geacht College,

Met de brief van 18 oktober 2017, door de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs (hierna: CDHO) ontvangen op 18 oktober 2017, hebt u mij het voornemen voorgelegd om de hbo bacheloropleiding Sportkunde tevens als bekostigde opleiding te verzorgen in Almere.

Advies CDHO

De CDHO heeft mij bij brief van 14 november 2017, kenmerk 2017/97, negatief geadviseerd over uw aanvraag. Dit advies, dat integraal deel uitmaakt van dit besluit, treft u hierbij aan.

Besluit

Gelet op het bovengenoemd advies van de CDHO, het bepaalde in de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (hierna: WHW) en in de Beleidsregel doelmatigheid hoger onderwijs 2014 (hierna: Beleidsregel), heb ik besloten niet in te stemmen met uw voornemen om de hbo bachelor Sportkunde tevens als bekostigde opleiding te verzorgen in Almere.

Beoordelingskader

De wettelijke grondslag voor mijn besluitvorming is gelegen in artikel 7.17 van de WHW. Voorts is de Beleidsregel leidraad geweest voor mijn afwegingen.

Motivering

Overeenkomstig het advies van de CDHO concludeer ik dat uw aanvraag niet voldoet aan het vereiste van artikel 15, eerste lid, criterium b van de Beleidsregel. Voor de nadere motivering verwijs ik u naar het advies van de CDHO.

Een belanghebbende kan tegen dit besluit binnen zes weken na de dag waarop het besluit hem is toegezonden schriftelijk bezwaar maken. De belanghebbende dient daartoe een bezwaarschrift in bij de minister van OCW, onder vermelding van "Bezwaar", ter attentie van DUO, Postbus 606, 2700 ML in Zoetermeer. Meer informatie over het maken van bezwaar vindt u op www.bezwaarschriftenocw.nl

Onze referentie
1287218

Een afschrift van deze brief is verzonden aan de CDHO, de NVAO, DUO-Groningen, de Inspectie van het Onderwijs en de VSNU. Tevens is een afschrift gestuurd aan InHolland, Fontys en de HAN in het kader van de zienswijzeprocedure.

de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
Ingrid van Engelshoven
namens deze,
de directeur Hoger Onderwijs en Studiefinanciering,

F.A. Hofman

**Commissie
Doelmatigheid
Hoger Onderwijs**

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
t.a.v. de directeur Hoger Onderwijs & Studiefinanciering
drs. F.A. Hofman
Postbus 16375
2500 BJ DEN HAAG

Geachte heer Hofman,

datum 14 november 2017 Hierbij ontvangt u het advies van de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs inzake de aanvraag nevenvestiging van de Christelijke Hogeschool Windesheim ten behoeve van de hbo bachelor Sportkunde te Almere.

onderwerp advies nevenvestiging hbo bachelor Sportkunde Christelijke Hogeschool Windesheim Almere Ik verzoek u mij een afschrift van uw besluit toe te zenden. Ik ga ervan uit u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd, met vriendelijke groet,

ons kenmerk
2017/97

bijlage
advies CDHO

drs. P.M.M. Rullmann
voorzitter CDHO

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
t.a.v. de Minister
mw. mr. drs. I.K. van Engelshoven
Postbus 16375
2500 BJ DEN HAAG

Advies Geachte mevrouw Van Engelshoven,

Op 18 oktober 2017 heeft de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs (CDHO) het voornemen ontvangen van de Christelijke Hogeschool Windesheim om de hbo bachelor Sportkunde tevens als bekostigde opleiding te verzorgen te Almere (brief van 18 oktober 2017 met kenmerk 2017-1505). De aanvraag was voorzien van alle voor de beoordeling van de aanvraag benodigde gegevens en is door de commissie in behandeling genomen.

datum
14 november 2017

onderwerp
Nevenvestiging
voltijd
hbo bachelor
Sportkunde
Christelijke Hogeschool
Windesheim
Almere

Advies Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs

Gelet op het hierna volgende adviseert de commissie u om negatief te besluiten op het verzoek van Christelijke Hogeschool Windesheim om de hbo bachelor Sportkunde tevens als bekostigde opleiding te Almere te verzorgen.

ons kenmerk
2017/97

Beoordelingskader

De wettelijke grondslag voor dit advies is gelegen in artikel 7.17 van de Wet op het Hoger onderwijs en Wetenschappelijk onderzoek (WHW). Voorts heeft de Beleidsregel doelmatigheid hoger onderwijs van 3 juli 2014, verder te noemen de Beleidsregel, voor de commissie als leidraad gediend. Het beoordelingskader treft u in de bijlage bij dit advies aan.

bijlage
beoordelingskader

Omschrijving van de aanvraag

Aanvrager wil de hbo bachelor Sportkunde ook in Almere aanbieden. Het gaat om een Nederlandstalige hbo bachelor in het Croho onderdeel Gedrag en Maatschappij. De opleiding omvat 240 EC en wordt in voltijdvorm aangeboden. De opleiding bestaat inhoudelijk uit vakken op het gebied van bewegingsonderwijs, sportorganisatiemanagement, (sport)eventmanagement, EHBO, voedingsleer, ziekteleer, preventie, coaching, marketing en communicatie en techniek. De opleiding is toegankelijk voor studenten met een mbo-4 diploma, havo of vwo diploma met elk profiel. Studenten moeten voor toelating een studiekeuzecheck, een sportkeuring en een bewegingsassessment afleggen.

Afgestudeerden van de opleiding kunnen aan het werk als sportinstructeur, buurtsportcoach, gezondheids- en preventiemedewerker (ook in het kader van gezond ouder worden) bij gezondheidscentra en zorg- en welzijnsinstellingen, beleidsmedewerker m.b.t. gezondheid en bewegen bij overheidsinstellingen of ontwikkelaar van e-sport toepassingen.

Aanvrager doet een beroep op criteria a en b in art. 15 lid 1 van de Beleidsregel.

pagina 2 van 7 **Motivering**

De aanvraag voldoet naar mening van de commissie aan criterium a in art. 15 lid 1 van de Beleidsregel. De aanvraag voldoet naar mening van de commissie niet aan criterium b in art. 15 lid 1 van de Beleidsregel.

Beoordeling criterium art. 15 lid 1 sub a Beleidsregel (behoefte)

Aanvrager stelt dat de hbo bacheloropleiding Sportkunde aansluit op een arbeidsmarktbehoefte in combinatie met een maatschappelijke behoefte.

Beoordeling maatschappelijke behoefte

Ter onderbouwing van de maatschappelijke behoefte verwijst aanvrager naar het Convenant Flevoland 2007, een TNO rapport met prognoses over de gezondheid van Almeerders in 2030 (2015) en het artikel 'How to define health' van M. Huber uit 2011.

In het Convenant Flevoland zijn afspraken gemaakt over de verhoging van het opleidingsniveau van de huidige en toekomstige beroepsbevolking in Flevoland. Windesheim draagt daar aan bij door opleidingen in Almere te vestigen. In het convenant wordt expliciet benoemd dat wordt gewerkt aan een doorstroomprogramma mbo-hbo op het gebied van sport en bewegen (p. 5). De commissie waardeert deze bijdrage aan de regionale afspraak bij criterium b, maar dit is geen blijk van een maatschappelijke behoefte aan de bacheloropleiding Sportkunde in de zin van de Beleidsregel.

Uit het TNO rapport komt naar voren dat de gezondheid van de Almeerders minder goed is dan gemiddeld en dat er, met name bij jongeren en ouderen, grote gezondheidsproblemen te verwachten zijn in 2030 als nu niet wordt ingegrepen. Het gaat dan om problemen als overgewicht, aandoeningen aan de luchtwegen, ADHD, gedragsproblemen en eenzaamheid (p. 4). De gemeente Almere heeft de aanbevelingen uit dit rapport overgenomen en de hbo bachelor Sportkunde kan hier een bijdrage aan leveren. Echter, dit is geen blijk van een maatschappelijke behoefte in de zin van de beleidsregel aangezien het geen rijksbeleid betreft.

Tenslotte refereert aanvrager aan het concept positieve gezondheid dat wordt beschreven in het artikel 'How to define health'. Aanvrager geeft aan hoe de sportkundige een bijdrage kan leveren aan het bevorderen van gezond leven door dit te integreren in de stad als sportomgeving. Wederom, de commissie kan deze bron niet waarderen als blijk van een maatschappelijke behoefte.

Bij criterium b heeft aanvrager aangegeven dat de voorgenomen hbo bacheloropleiding Sportkunde aansluit op het Nationaal Preventie Programma dat het Ministerie van VWS in 2014 heeft opgestart en op de Nederlandse Norm Gezond Bewegen die de Gezondheidsraad in augustus 2017 heeft gepubliceerd op rijksoverheid.nl. Op grond van deze twee bronnen concludeert de commissie dat aanvrager heeft aangetoond dat de hbo bachelor Sportkunde aansluit op een maatschappelijke behoefte.

Beoordeling arbeidsmarktbehoefte

Ter onderbouwing van de arbeidsmarktbehoefte aan afgestudeerden van de hbo bachelor Sportkunde verwijst aanvrager naar een kwalitatief onderzoek dat is uitgevoerd door Lexnova (2017), de algemene arbeidsmarktprognose 2017-2018 van het UWV, de arbeidsmarktmonitor Sport van NOC*NSF uit 2015 en ROA's

**Commissie
Doelmatigheid
Hoger Onderwijs**

pagina 3 van 7 rapport 'de arbeidsmarkt naar opleiding en beroep tot 2020'. De commissie heeft daarnaast ROA's arbeidsmarktdatabase AIS geraadpleegd.

In het kader van het kwalitatieve arbeidsmarktonderzoek dat Lexnova in 2017 heeft uitgevoerd zijn 16 interviews gehouden. De geïnterviewden zijn positief over de inhoud van de opleiding en geven aan dat er nog geen sportopleidingen zijn in de regio Almere- Lelystad. Studenten uit deze omgeving kiezen er niet vaak voor om naar Amsterdam of Haarlem te reizen en afgestudeerden van opleidingen in Amsterdam en Haarlem kiezen er volgens de geïnterviewden niet vaak voor een carrière in de polder (p. 17). Om die reden zien zij een behoefte aan afgestudeerden van de bachelor Sportkunde in deze regio. Over de algemene arbeidsmarktbehoefte zijn de geïnterviewden minder positief; zij signaleren dat er veel mensen in de sport worden opgeleid en dat veel banen waarin afgestudeerden uitstromen afhankelijk zijn van tijdelijke subsidies die kunnen wegvallen (p. 20). De beleidsontwikkelingen rondom ziektepreventie, gezond ouder worden en het inzetten van sport als middel om maatschappelijke participatie te vergroten kunnen positieve effecten hebben op de werkgelegenheid voor deze afgestudeerden, maar om een concreet beeld te krijgen van de omvang van die arbeidsmarkt vraag is volgens de geïnterviewden kwantitatief onderzoek nodig (p. 20).

Uit de arbeidsmarktprognose van het UWV voor de periode 2017-2018 komt naar voren dat de werkgelegenheidsgroei in alle sectoren doorzet (p. 3). De sector Zorg en welzijn en de sector Cultuur, sport en recreatie zijn voor afgestudeerden van de bachelor Sportkunde relevant. Het aantal banen in deze sectoren groeit volgens het UWV respectievelijk met 1% en 1,5% in 2017 en met 1,4% en 0,5% in 2018 (p. 14). Met name voor de sector Zorg en welzijn wordt verwacht dat de groei zal aanhouden, waarbij de kinderopvang, thuiszorg en overige gezondheidszorg (gezondheidscentra en huisartsenpraktijken) de grootste banenmotoren vormen (p. 16). De algemene arbeidsmarkt in de regio Flevoland groeit in lijn met het landelijk gemiddelde (p. 23). De commissie constateert dat het algemene beeld dat het UWV van de arbeidsmarkt schetst positief is, maar dat dit geen specifieke informatie bevat die van toepassing is op afgestudeerden van de bachelor Sportkunde.

Uit de Arbeidsmarktmonitor Sport van het NOC*NSF (uitgevoerd door onderzoeksbureau KBA) komt naar voren dat de werkgelegenheid voor mbo'ers en hbo'ers in de sport in de periode 2013-2015 is gegroeid en dat de werkloosheid van afgestudeerden van sportopleidingen is gedaald (p. 3). De onderzoekers geven aan dat de groei van de sportgerelateerde werkgelegenheid zich met name heeft voorgedaan bij de sportverenigingen en in de outdoor-branche. Binnen de overige sectoren heeft de werkgelegenheid zich met name in de branches toerisme en recreatie, onderwijs, welzijn en gezondheidszorg gunstig ontwikkeld. Alleen in de veiligheidssector is het aantal fte aan sportbanen afgenomen (p. 6). Daarnaast geven steeds meer werkgevers aan een toenemend gebruik van sport en bewegen voor zowel gezondheid (preventie) als voor maatschappelijke doelen (zoals participatie en cohesie) te zien (p. 11). Dit biedt een positieve indicatie van de arbeidsmarkt voor afgestudeerden van de bachelor Sportkunde.

Tenslotte verwijst aanvrager naar het ROA rapport 'De arbeidsmarkt naar opleiding en beroep tot 2020'. De commissie heeft in aanvulling hierop ROA's database AIS

pagina 4 van 7 geraadpleegd. Beroepen als 'preventiemedewerker' of 'buurtsportcoach' zijn niet in ROA's classificatie opgenomen. De meest relevante categorie is die van de beroepsgroep 'sportinstructeurs'. De arbeidsmarktprognose voor deze beroepsgroep is redelijk; ROA verwacht enige knelpunten in de personeelsvoorziening in de periode tot 2020.

Beroepsgroep	Arbeidsmarktprognose variabele	Indicator	Aantal	Totaal % 6 jr.	Gem. jaarlijks %	Typering
Sportinstructeurs	verwachte uitbreidingsvraag tot 2020		2000	5	0.9	gemiddeld
Sportinstructeurs	verwachte vervangingsvraag tot 2020		7300	20	3	gemiddeld
Sportinstructeurs	verwachte baanopeningen tot 2020		9300	25	3.8	gemiddeld
Sportinstructeurs	IITKB knelpunten beroepsgroep in 2020	0.91				enige

ROA, AIS

De commissie concludeert op grond van het bovenstaande dat een kleine arbeidsmarktbehoefte aan afgestudeerden van de hbo bacheloropleiding Sportkunde aannemelijk is gemaakt.

De commissie concludeert dat aanvrager heeft aangetoond dat de bachelor Sportkunde aansluit op een maatschappelijke behoefte. Aanvrager heeft het bestaan van een kleine arbeidsmarktbehoefte aannemelijk gemaakt. De aanvraag voldoet aan criterium a in art. 15 van de Beleidsregel.

Beoordeling criterium art. 15 lid 1 sub b Beleidsregel (ruimte)

Aanvrager heeft in de prestatieafspraken met de Minister een viertal zwaartepunten vastgelegd, te weten MKB, Innovatie, Educatie en Jong & Oud. Deze zwaartepunten zijn erkend door de RCHO. De hbo bachelor Sportkunde in Almere sluit inhoudelijk aan op het zwaartepunt Jong & Oud. Aangezien de opleiding aansluit op de prestatieafspraken wordt aangenomen dat de aanvraag voldoet aan het criterium in art. 15 lid 1 sub b, tenzij naar het oordeel van de Minister reeds voldoende opleidingen in de vraag kunnen voorzien.

Vanaf 18 oktober 2017 is op de site van de CDHO kennis gegeven van het voornemen van Windesheim om de hbo bacheloropleiding ook in Almere aan te bieden. Hiermee is aan de instellingen voor hoger onderwijs de mogelijkheid gegeven om hun zienswijzen op dit voornemen kenbaar te maken. Er zijn zienswijzen ingediend door Inholland, Fontys en de HAN. De drie hogescholen geven aan dat zij vinden dat het bestaande aanbod aan Sportkunde-opleidingen volstaat en dat er, gezien de beperkte arbeidsmarktbehoefte, geen ruimte is voor nog een opleiding Sportkunde. Zij onderbouwen hun stelling aan de hand van de Arbeidsmarktmonitor Sport die aanvrager ook bij criterium b heeft gebruikt.

Aanvrager heeft een overzicht geleverd van de instroom in verwante bekostigde opleidingen. De instroom in de verwante onbekostigde opleiding Sportmanagement van NCOI is niet bekend. De commissie heeft bij de beoordeling van de aanvraag dan ook geen rekening kunnen houden met de belangen van deze opleiding. De instroom in het verwante bekostigde onderwijsaanbod is de afgelopen drie jaren gekrompen doordat de instellingen er zelf voor gekozen hebben de instroom in deze opleidingen te beperken.

**Commissie
Doelmatigheid
Hoger Onderwijs**

pagina 5 van 7

opleiding	instelling	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/2016	2016/2017
B Sport, Management en Ondernemen	HvA	228	234	249	252	273	278	276
B Sport en Bewegen	Windesheim	100	92	82	96	88	81	64
B Sport en Bewegen	Haagse Hogeschool	122	156	143	126	91	118	103
B Sport en Bewegen	Inholland	179	115	146	167	207	177	153
B Sport en Bewegingseducatie	Fontys Hogescholen	203	217	398	443	240	248	247
B Sport en Bewegingseducatie	HAN	122	120	151	152	161	158	158
B Sport en Bewegingseducatie	Hogeschool Zeeland	75	67	51	67	65	63	44
B Sport, Gezondheid en Management	Hanzehogeschool	227	211	324	420	276	230	195
B Sport, Gezondheid en Management	HAN	252	236	225	216	198	179	165
eerstejaarsinstroom	totaal	1508	1448	1769	1939	1599	1532	1405

Bron: BronHO

Aanvrager heeft een prognose gemaakt van de instroom op de locatie van de nevenvestiging op grond van een instroomonderzoek dat Lexnova in 2017 heeft gehouden onder 439 potentiële studenten. Lexnova komt uit op een instroompotentieel van 59 studenten (bandbreedte van 12 tot 108 studenten). De commissie acht deze prognose plausibel.

Als de instroom in de bestaande opleidingen en de verwachte instroom in de voorgenomen opleiding Sportkunde wordt afgezet tegen de kleine arbeidsmarktbehoefte die bij criterium a aannemelijk is gemaakt, blijkt dat er vanuit de landelijke arbeidsmarkt gezien geen ruimte is om deze opleiding binnen het bekostigde domein vorm te geven. Er wordt al een groot aantal opleidingen Sportkunde aangeboden. De aanbieders van deze opleidingen hebben er in overleg voor gekozen om de instroom te beperken gezien de kleine behoefte op de arbeidsmarkt. De bestaande opleidingen kunnen al in de behoefte vanuit de arbeidsmarkt voorzien en het toelaten van de aangevraagde nevenvestiging zou ook de zelfregulering door het veld verstoren.

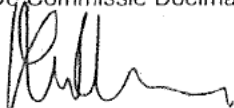
Aanvrager heeft een beschrijving geleverd van de inbedding in de bestaande kennisinfrastructuur in Almere. Windesheim werkt in Almere nauw samen met de ROC's in Flevoland en met het ROC van Amsterdam. Er is een doorlopende leerlijn opgezet met het Echnaton; een school waar leren en bewegen centraal staat. Dit wordt onder andere vormgegeven door sport als examenvak aan te bieden op vmbo-t (mavo) en havo. Voor wat betreft de leerlijn voeding binnen de bachelor Sportkunde worden de mogelijkheden voor samenwerking met de groene hogeschool Aeres verkend. Aanvrager heeft een overzicht geleverd van een aantal werkveldcontacten. Verder sluit de voorgenomen bachelor Sportkunde aan op het recent opgerichte Kenniscentrum AKT (Almere Kenniscentrum Talent) van de gemeente Almere en de provincie Flevoland. Vanuit AKT worden sportprojecten opgezet, van extra gymlessen voor kinderen met een motorische achterstand tot coaching van toptalenten in de wijken. Bovendien sluit de opleiding aan op de regionale afspraken die in het door de Minister erkende Convenant Flevoland zijn vastgelegd.

Vestiging van de opleiding in Almere heeft geen negatief effect op de landelijke spreiding van het onderwijsaanbod.

De commissie concludeert dat er, gezien de geringe arbeidsmarktbehoefte en de zelfopgelegde instroombeperking bij de bestaande aanbieders geen ruimte in het landelijk aanbod bestaat om de opleiding tevens in Almere te realiseren. De aanvraag voldoet niet aan criterium b in art. 15 van de Beleidsregel.

pagina 6 van 7 Gelet op het vorenstaande adviseert de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs u om negatief te besluiten op het voorliggende verzoek.

De Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs

drs. P.M.M. Rullmann
voorzitter

De wettelijke grondslag voor dit advies is gelegen in artikel 7.17 van de Wet op het Hoger onderwijs en Wetenschappelijk onderzoek (WHW). Aan de hand van de criteria genoemd in artikel 15 eerste lid in de Beleidsregel doelmatigheid hoger onderwijs van 3 juli 2014 worden voornemens tot het vestigen van (een deel van) een opleiding in een andere gemeente beoordeeld op doelmatigheid.

De nevenvestigingsplaats van een opleiding kan alleen doelmatig worden geacht indien het voornemen voldoet aan de criteria in art. 15 lid 1 sub a en art. 15 lid 1 sub b.

Volgens criterium a heeft het instellingsbestuur aangetoond dat er behoefte bestaat aan de nieuwe opleiding, zijnde overwegend een arbeidsmarktbehoefte, dan wel een overwegend maatschappelijke behoefte in combinatie met een arbeidsmarktbehoefte, dan wel een overwegend wetenschappelijke behoefte in combinatie met een arbeidsmarktbehoefte.

Volgens criterium b dient het instellingsbestuur aan te tonen dat er in het landelijk onderwijsaanbod ruimte is voor de opleiding. Indien de voorgenomen opleiding aansluit op zwaartepunten die de instelling heeft vastgelegd in de prestatieafspraken¹, wordt aangenomen dat is voldaan aan criterium c, tenzij naar het oordeel van de Minister reeds voldoende opleidingen in de behoefte kunnen voorzien.

¹ In de beschikkingen tot toekenning van de prestatiebekostiging heeft de Minister geen uitspraken gedaan over de doelmatigheid van eventueel in het voorstel aangekondigde nieuwe opleidingen of vestigingsplaatsen.